

gere har været den almindelige Alder, ved hvilken de flittigere og mere opvakte og begavede Børn gik ud af Skolen, nu skulde være den Alder, med hvilken man kunde forlange, at Enhver som helst skulde kunne udtræde af Skolen; jeg troer, at dette neppe ubetinget kan eller bør indrømmes. Jeg tilstaaer, at jeg vilde finde det naturligt, at det indrømmedes med Hensyn til visse Børn, om hvilke det kunde antages, at de paa Grund af svage Evner eller ulykkelige Forhold ellers ikke vilde kunne bringes videre (Hør!); thi det er vistnok hverken til Gavn for Skolen eller for dem selv, at saadanne Børn holdes længere i Skolen. Ved det Tillæg, man vedtog i Landsthinget iffor, har man rimeligviis ogsaa tilstøttet dette, uden dog, som jeg troer, at have rammet det. Jeg troer, at der vil kunne indvindes en Deel imod Bestemmelsen om en Tiendeel af Dagene i det sidste Aar, og at det derfor vilde være ønskeligt, om man kunde komme til en Bestemmelse af en noget anden Natur, hvorved man kunde sikke sig en paa personligt Kjendskab til Barnet baseret Dom om, hvorvidt det kunde antages, at det efter de nys antydede Grunde ikke vilde have Sandsynlighed for sig, at det kunde føres videre, i hvilket Tilfælde jeg maatte ansee det ønskeligt, at Barnet ikke var undertastet en længere Tids Skoletvang. Men paa den anden Side maa det indrømmes, at der vil kunne forekomme hyppige Tilfælde, hvor Børn i Skolen have naaet det 14de Aar, uden dog at have naaet det almindelige Maal af Kundskaber paa Grund af deres Forsømmelighed eller af andre saadanne Grunde, medens det dog nogenlunde kunde siges at være uantageligt, at de ved en noget forlænget Undervisning vilde kunne naae det Maal, som maa ansees ønskeligt. I et saadant Tilfælde forekommer det mig ikke at ville være rigtigt, navnlig ved en saadan Bestemmelse, som her er Spørgsmaal om, at stille flittige, men svagtbegavede Børn lige med de forsømmelige. Jeg troer, at vil man forfølge den Tanke, som ligger til Grund for Forslaget, vil man snarere komme til det rette Resultat — et Resultat, som efter de stedfindende Forhold ikke er ringe — naar Forholdet bliver ordnet saaledes, at

flinke, flittige og begavede Børn allerede med det 13de Aar kunde udskrives uden videre, og at Børn med almindelige Evner ligesom hidtil bleve udfkrevne med det 14de Aar, naar de havde naaet det almindelige Maal af Kundskaber, og at dette sidste ogsaa skulde komme til Anvendelse med Hensyn til dem, der ikke havde naaet dette Maal, men om hvem der paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade kunde ansees konstateret, at de vare under saadanne Forhold, at en fortsat Skolegang ikke kunde antages at ville medføre nogen videre Udvikling for dem, og dernæst, forsaavidt man ikke vilde det sidste, kunde man mulig gjøre en Afsortning i den Tid, der stod tilbage; men jeg finder det urigtigt, at de sættes ganske lige med de øvrige, og jeg troer, at man i ethvert Tilfælde, ved at nedsætte Tiden til det 16de Aar, har gjort det første Skridt i saa Henseende, og at man ikke bør gjøre noget større for Tiden. Det er disse almindelige Bemærkninger, jeg har troet strax at burde udtale.

Jacob Jensen: Forsaavidt som det foreliggende Lovforslag forfølger et Brud paa den nu bestaaende Skoletvang, da kan jeg ikke andet end billige det. Det er meget ofte fremhævet i Tale, men ogsaa stundom i Skrift, selv i nogle af de Bøger, der bruges ved Undervisningen i Almueskolen, at den danske Nation er en af de meest oplyste Nationer i hele Verden; men det er desaaarsag en Modsigelse, at den saa vel oplyste danske Nation endnu ikke skulde være kommen saavidt i Oplysning, at den kan forstaae: „Kundskab er Magt“, et Gode i sig selv, som er værd at eftertrægte; men at den absolut skal tvinges til at benytte de Lærestalter, som ere stillede til dens Raadighed.

Den Skoletvang, der for Tiden bestaaer, udøver i Sandhed et haardt Tryk, særdeles paa den mindre Formuende. Den, som kan holde en Lærer i Huset, og den, som kan give sig ud for selv at kunne undervise sine Børn, er ikke undertastet Skoletvang, hvorimod alle mindre gunstigt stillede Borgere skulle overgive deres Børn til Skolens Behandling, skulde, naar Barnet har fyldt sit 7de Aar, lade det møde i Skolen og visse Dage hver Uge og